

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

De figuris. quæ in temperato dicendi genere adhibentur; ac primum de
illustri explanatione, & sub adsp̄ctum subiunctione. Cap. XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

Christi, orationem transfert: quæ iam commemoravi, satis sint ad vim & potestatem sanctarum precum ostendendâ; melius verò fortasse est ad sacras literas accedentem, ex oraculis Christi intelligere, quas diuitias preces ijs concilient, qui in ijs omnem ætatem ponunt. Agens orator Ecclesiasticus de curiositate, quam ocij filiam nominamus, vbi ostenderit curiosos non solum tempus conterere, rem preciosissimam, sed discordias serere; subiūget, sibi etiam odium comparare solitos, & cum maximè soleant esse delatores, in varias plerunquè calamitates incidere. Repetitionis hoc est exemplum: Christiani, membra Christi auersamur & fugimus; Christianam, aciem Christi deserimus; Christiani iterum, quantum in nobis est, Christum peccatis nostris crucifigimus. Eiusdem figura hoc etiam est exemplum: Quæ ratione redimi possunt peccata? eleemosyna. Quæ ratione foeneramur Deo? eleemosyna. Quod est aurum ignitum, quo locupletes fieri possumus? eleemosyna: quæ è eleemosynis propria nostra salutem consulamus, & Dominum inuitemus, vt misereatur nostri.

De figuris, quæ in temperato dicendi genere adhibentur; ac primum de illustri explanatione, & sub adspectum subiectione.

Cap. XVIII.

DECLARENTVR aliquot ex ijs figuris, quæ in temperato dicendi genere adhiberi consueuerunt. Illustris explanationis, atque etiam rerum sub adspectum subiectionis præclarum est exemplum apud beatum Basilium, cum diuiti auaro terrorem extremi incutit

M

8

iudi-

iudicij: Nūquāme, inquit, ex ista temulentia sobrius es
 futurus? non sanam mentem recipies? ad te tandē redi-
 bis? nō Christi iudicium ante oculos pones? quam defen-
 sionem afferes, cū ij, qui à te sint iniurijs & contume-
 lijs violati, te circumstent, & ad iustum iudicem cla-
 moribus incessent? Quid facies? quos patronos mercede
 conduces? quos testes adhibebis? quo pacto eum iudicem,
 qui de cipine queat, in errorem impelles? nullus ibi orator,
 nullum verborū lenocinium, quod veritatem iudici pos-
 sit eripere: adultores non sequuntur, non pecunia, non
 dignitatis amplitudo; desertus ab amicis, ab adiutoribus,
 à patronis defensionis erepta facultate, probris & igno-
 minia affectus, arripieris, mœstus, tristis, demissus, destitu-
 tus, sine vlla vel musitandi libertate: quocunq; enim ocu-
 los conuerteris, perspicua malorum imagines tibi obuer-
 sabuntur. hinc orborum lachryma, hinc vidua gemitus;
 ex parte altera, pauperes à te, pugnis percussi, serui la-
 cerati, irritati vicini, et ad iracundiam inflammati: om-
 nia in te irruent, triste agmen circumstabit facinorum
 tuorum atq; scelerum. D. Ambrosius de sancta Tecla vir-
 gine sic scripsit: Cernere erat lingentem pedes bestiam,
 cubitare humi, mutuo testificantem sono, quodd sacrum
 virginis corpus violare non posset: ergo adorabat pradam
 suam bestia, & propria oblita natura, naturā induerat,
 quam homines amiserāt: videres quādam natura trans-
 fusione homines feritate indutos, seuitiam imperare be-
 stia: bestiam exosculantem pedes virginis, docere quid
 homines facere deberent. tantum habet virginitas admi-
 rationis. vt eam etiam leones mirentur: non impastos ci-
 bus flexit, non citatos impetus rapuit, non stimulos ira
 exaspe-

exasperavit, non usus decepit assuetos, non feros natura possedit; docuerunt religionem, dum adorant martyrem; docuerunt etiam castitatem, dum virgini nihil aliud, nisi plantas exosculatur, demersis in terram oculis, tanquam verecundantibus, nè mas aliquis vel bestia virginem nudam videret. Hæc figura sententiarum, maximè adhibenda est ad docendum aliquid. frequenter in genere demonstratiuo. Ità sub ad spectum ponere poterit Ecclesiasticus orator reipu. Christianæ calamitatem, cùm docuerit, vitandum amorem huius mudi. Considerate fratres, intuemini imaginem orbis terræ; maior pars, impia Mahumeti tyrannide oppressa est; In ijs, qui Christum agnoscunt Deum, quot monstra opinionum? quot portenta heresum? quàm varij & pestiferi errores, multorum mentes infecerunt? nos qui sanctam matrem Ecclesiam sequimur, & in fide non erramus, nostram fidem operibus non cõfirmamus: vix fides, vix sinceritas, vix pudor apud nos reperitur.

Quo modo fiat tragica rerum expositio.

Cap. XIX.

ILLVSTRIS etiam explicationis est, lamentabil^e aliquid et acerbum tragicè exponere, tum misericordie commouēdæ causa, tum horroris; huiusmodi exemplum est apud beatum Basilium, & in oratione de martyre Gordio: Tot a vrbe tumultus erat, summaquæ rerum omnium perturbatio, à viris sanctissimis atque integerrimis prædæ abigebantur, pecunia diripiebantur, hominum, Christi amantium corpora lacerabantur, per mediam urbem matronæ trahabantur: non pueritiæ miseri-